

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för utbildningsvetenskap

1GN203 UVK-kurs: ULU I - Utveckling, lärande och kunskap,
grundlärare, 7,5 högskolepoäng

Development, Learning and Knowledge for Primary Teachers, 7.5
credits

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2012-03-29

Senast reviderad 2014-08-27 av Fakulteten för samhällsvetenskap. Revidering av kurslitteraturen.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2015

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Samhällskunskap A. Eller: Samhällskunskap 1b/
1a1+1a2

Mål

Kursen syftar till att utveckla kunskap om och ett reflekterande förhållningssätt till barns och elevers lärande och utveckling. Avsikten är också att utveckla en grundläggande didaktisk kompetens för yrkesutövning i förskoleklass, fritidshem och skola.

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- redogöra för och jämföra olika teorier om utveckling och lärande samt diskutera pedagogiska konsekvenser av dessa
- redogöra för och diskutera hur barns skilda villkor och lärmiljöer kan påverka möjligheterna till lärande
- redogöra för vetenskapliga synsätt på begreppet kunskap, samt exemplifiera likheter och skillnader mellan olika kunskapstraditioner och deras konsekvenser för den pedagogiska praktiken
- observera och beskriva barns lärande och utveckling i olika pedagogiska miljöer samt diskutera detta utifrån teorier om utveckling och lärande
- redogöra för betydelsen av lärarens kommunikativa förmåga som lyssnande, talande och skrivande, samt praktiskt utöva denna förmåga
- redogöra för och förhålla sig till forskningsetiska principer i relation till pedagogisk praktik
- formulera en enklare problemställning utifrån fältstudier och teorier om

- utveckling, lärande och kunskap
- diskutera innebörden av ett interkulturellt lärande och dess didaktiska implikationer i mångkulturella skolmiljöer

Innehåll

Kursen behandlar vetenskapliga teorier, pedagogiska traditioner och praktiker som rör barns och ungas utveckling, lärande och kunskap med fokus på förskoleklass, skola och fritidshem. Mot bakgrund av de behandlade teorierna relateras den pedagogiska verksamheten till samhällliga, sociala och organisatoriska förhållanden, samt till barns och ungas skilda villkor och behov.

Centralt för blivande lärare är teorier om lärande och hur det kan ske i olika sammanhang. I kursen behandlas ett antal lärandeteorier, såsom behavioristiska, kognitiva samt sociokulturella perspektiv. Innehållet i kursen består även av teorier om och perspektiv på barns utveckling. Såväl utvecklingspsykologi, som sociala teorier och annan barndomsforskning behandlas för att öka förståelsen av barn och barns utveckling i dagens samhälle. Frågor kring fostran, socialisation och barns uppväxtvillkor utgör en del av detta innehåll. Samspelet mellan barn/elever och lärare, men även med övrig skolpersonal och föräldrar belyses. Såväl barnets/elevens som lärarens perspektiv behandlas. Vidare behandlas motivationsteorier med relevans för pedagogisk verksamhet.

I kursen diskuteras medier och digitala arenors betydelse för barns identitetsutveckling och meningsskapande. Med utgångspunkt i multimodalitetsbegreppet och olika uttrycksformer som bild, drama, musik och rörelse diskuteras konsekvenser för den pedagogiska praktiken och barns lärande.

Under kursens gång diskuteras dess bärande teman – utveckling, lärande och kunskap i relation till olika perspektiv. Det kan handla om hur barn lär och utvecklas i relation till fysisk aktivitet, kommunikation, relationer, socialisation och mångfaldsaspekter såsom genus, klass och etnicitet.

Olika vetenskapsteoretiska synsätt på hur kunskap kan uppfattas och definieras behandlas, och vilka implikationer olika synsätt på utveckling, lärande och kunskap har för utformning och genomförande av pedagogisk verksamhet. I samband med fältstudier genomförs observation av pedagogisk verksamhet, med tonvikt på studiet av sociala, kommunikativa och kognitiva aspekter av utveckling och lärande. Observationerna dokumenteras, analyseras och redovisas.

Inriktningar

Förutom kursens grundläggande innehåll diskuteras elevernas olika förutsättningar i relation till såväl elevernas ålder som de olika verksamheternas uppdrag och mål.

För grundlärare med inriktningarna Fritidshem och Förskoleklass och åk 1-3:
Kunskap om lärande i de olika miljöerna förskoleklass, fritidshem och skola problematiseras, liksom hur man kan använda exempelvis leken som grund för lärande i dessa olika verksamheter.

För grundlärare med inriktningen åk 4-6:

Barns identitetsutveckling och mognadsprocesser betonas mot bakgrund av de sociala och kulturella sammanhang som präglar tiden före och under de tidigare tonåren, och de konsekvenser det innebär för den pedagogiska verksamheten.

Professionsbas och professionell progression

I samband med fältstudier får den studerande utifrån ett åskådarperspektiv inblick i yrkets villkor som ett komplement till kursens behandling av lärarprofessionens uppgifter och villkor. Kursen betonas vikten av ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt där utvecklingen av kunskaper och omdöme syftar till att stärka de studerandes förmåga

att reflektera över och handla på adekvata sätt i relation till barns och ungas lärande och skolans uppdrag. I kursen ingår moment såsom redovisningar inför och samtal i mindre och större grupper, vilket syftar till att utveckla den studerandes kommunikativa förmåga och säkerhet.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I kursen presenteras vetenskapsteoretiska perspektiv och olika synsätt på vad som utgör vetenskaplig kunskap. Kursen introducerar observation som vetenskaplig metod och i fältstudier får den studerande träna sig att genomföra, bearbeta och redovisa sina iakttagelser. Dessutom introduceras de delar av en forskningsprocess som handlar om att konstruera en problemställning.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, individuella uppgifter och gruppuppgifter samt fältstudier. Undervisningsformerna syftar till att stödja utvecklandet av en kommunikativ förmåga som en kritisk och demokratisk kompetens där de studerande genom beskrivningar, analyser och kritiska frågor ges beredskap att hantera kursinnehållet i relation till de verksamheter och yrkespraktiker utbildningen avser. Information om obligatoriska kursmoment återfinns i studiehandledningen.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. De studerandes kunskapsutveckling och lärande kommer till uttryck i skriftlig och muntlig kommunikation och kunskaper, förståelse, färdigheter och förmågor provas kontinuerligt utifrån utbildningens mål.

Examinationer sker genom aktivt deltagande på seminarier och i skriftliga och/eller muntliga tentamen och redovisningar. Närmare specifikation av examinationsformer ges i en studiehandledning. Oavsett examinationsform är det den enskilde studentens prestationer som bedöms och betygsätts. För betyget godkänd ska kursens mål vara uppnådda.

Omtentamen erbjuds inom sex veckor efter ordinarie tentamenstillfälle (inom ramen för ordinarie terminstid).

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till de studenter som gått kursen samt presenteras tillsammans med eventuellt vidtagna åtgärder för studenterna nästa gång kursen ges. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Övrigt

Kursen ingår i grundlärarprogrammet. Eventuella merkostnader i samband med uppgifter och dylikt bekostas av den enskilde studenten.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur för alla inriktningar

Dimenäs, Jörgen (red) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. Stockholm: Liber, (261 s) (kap 2-3 & 9, ca 40 s). ISBN 9789147084210.

Gustavsson, Bernt (2002). *Vad är kunskap? En diskussion om praktisk och teoretisk kunskap*. Stockholm: Fritzes, (128 s) (pdf-fil). ISBN 9185009199.

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (2011). *Utvecklingspsykologi*. Stockholm: Natur och kultur, (376 s) (Urval, ss 13-75, 245-294, ca 115 s) ISBN 9789127130746.

Illeris, Knud. (2007). *Lärande*. Lund: Studentlitteratur, (336 s). (Urval, kap 1-7, ca 150 s) ISBN 9789113023007.

Jenner, Håkan (2004). *Motivation och motivationsarbete i skola och behandling*. Stockholm: Fritzes, (128 s) (kap 1-5, ca 70 s) (pdf-fil). ISBN 9185009199.

Jensen, Mikael (2012). *Kommunikation i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur. (226 s) (Urval, kap 4, 7, 8 & 9)

Lundgren, P. Ulf, Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red) (2014). *Lärande, skola, bildning*. Stockholm: Natur och Kultur, (770 s) (kap 4-6, ca 200 s). ISBN 97891-27136021.

Swaan, Abram de (2003). *Mänskliga samhällen*. Lund: Arkiv, (174 s) (kap 5, ca 10 s). ISBN 917924159X. (Tillhandahålles av ansvarig institution).

Thornberg, Robert (2006). *Värdepedagogik i skolans vardag: interaktivt regelarbete mellan lärare och elever*. Linköping: Institutionen för beteendevetenskap, Linköpings universitet Serie: Linköping studies in education and psychology, 1102-7517; 105, (260 s) (kap 3, ca 20 s) (pdf-fil). ISBN 9185497401.

Kompendium - IKT och skola. En samling artiklar som belyser IKT i skolverksamheten, (50 s). (pdf-fil, tillhandahålles av institutionen).

Kompendium - Interkulturell fördjupning. (40 s. (pdf-fil, tillhandahålles av institutionen)

Ytterligare texter kan tillkomma i samråd med undervisande lärare.

Obligatorisk litteratur för inriktning mot arbete i fritidshem

Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red) (2009). *Leka för att lära. Utveckling, kognition och kultur*. Stockholm: Studentlitteratur, (256 s) (kap 5 15 s.). ISBN 9789144051512.

Johansson, Inge (2011). *Fritidshemspedagogik. Idé ideal realitet*. Stockholm: Liber, (kap 2-4 60 s.). ISBN 9789147093335..

Obligatorisk litteratur för inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans åk 13

Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red) (2009). *Leka för att lära. Utveckling, kognition och kultur*. Stockholm: Studentlitteratur, (256 s) (Urval, kap 2, 5, 9 & 13, ca 100 s). ISBN 9789144051512.

Obligatorisk litteratur för inriktning mot arbete i grundskolans åk 46

Skolverket (2009). *Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Kunskapsöversikt om betydelsen av olika faktorer*. Stockholm: Skolverket, (260 s) (Urval, kap 2-4,6-7, ca 200 s) (pdf-fil). ISBN 9789185545674.

Referenslitteratur/valbar litteratur

Ask, Sofia (2011). *Hållbara texter. Att skriva för studier och arbetsliv*. Stockholm: Liber, (93 s). ISBN: 9789147104284.

Rienecker, Lotte (2003). *Problemformulering*. Malmö: Liber, (59 s). ISBN 9147072644.

Skolverket (2010). *Praktisk IT och mediekompetens*. Websida med information och material rörande praktisk IT och mediekompetens. www.pim.skolverket.se

Vestlin, Lena (red) (2009). Från Wikis till mattefilmer i skolan – om IKT i skolan. Lärarförbundets förlag, (140 s). ISBN 9789197761529.

Åkerlund, Dan (2008). *Publicistiska arbetsätt i skolan Webbtidningar, bloggar, wiki, webteve och podradio*. Lund: Studentlitteratur, (220 s). ISBN 9789144017914.